

clar que el balear *mareta* no és català originari, si bé no podem acabar de decidir si és mossarabisme balear autòcton, cosa versemblant, o bé manlleu del parlar de la marineria castellana. *Marota* a Vinaròs (*mareta* × *maror*).

Merita ocell camallarg que corre per l'Horta de Castelló quan ha de fer mal temps (Pascual Tirado, *BSCC* vii, 193): com que això és el que fan les gavines i altres ocells marins quan hi ha temporal, si aquest camallarg va també per damunt de les onades, potser és una altra variant mossàrab d'aquiej ètimon *MAR-ATA* 'au en-maregada', cosa majorment probable tenint en compte que a Onda, en lloc de *merita* diuen *mireta* (*AlcM*).

Mari, *-ina*, adj. [S. XIV], del ll. *MARINUS*, *-INA* id.: «e açò és en pràctica ja en les notables ciutats *marines* d'Itàlia», Eiximenis (*Dotzèn*, cap. 163) i una mica pertot i en totes les èpoques: «*mari*: cosa del mar, *maritimus*», *DTo*. 1670, *déus marins* en el *Curial* etc.; *vent mari* 'vent de l'E.' Tavascan; *fonoll mari* a totes les terres costeres, *joncs marins* allà i terra endintre, *poll(aucra) mari* en tota la zona pirinenca i subpirenaica, fins a l'Alt Pallars (*clop mari*, Estaon de Cardós, 1934).

«Fonoll *mari*», que vèiem sovint a platges solitàries del Maresme, 1916 (com a símbol de la filla natural, pura i flairosa, com la planta que no sabem plantada per ningú, era el títol que el 1918 Coromines projectava donar a «Les Llàgrimes de St. Llorenç», *O. C.*, p. 63a36).

Substantivat com a nom de zones costeres de naturalesa especial és sobretot val.: a Xaraco no és ben bé sin. de *mareny*: «l'assegador passa entre terres arrossals i terres *marines*» que comprenen la *marjal* i els *mareny*s; d'una part de les terres marines en diuen els «*marins de vo(ra) riu*» (perquè són vora el *Riu de la Vacca*) i hi ha les *Marines de la Gola*, que són platja i horta en un triangle mig km² enclòs entre el riu, la mar i la desembocadura.

En canvi és cosa enterament desusada en el cat. viu i genuí l'ús de la paraula *mari* en qualitat de substantiu masculí aplicat a un home: això és francès, calcat modernament pel cast. i l'italià (en els quals encara era blasmat com a gallicisme fins molt avançat el segle XIX, *DECH*, *MAR* n. 4), i en català encara més recent i en realitat inusitat (no registrat encara en Lab. 1888, *DAG*, ni *DOrt.*, només *DFa*, i l'*AlcM* només en dóna una cita d'un llibre mediocre de 1917): en bon català s'ha dit sempre (i no cal altra cosa) que un *navegant*, un *mariner* o un *soldat* o *militar de marina*, segons els casos.

La que de seguida mostra fondes arrels és la substantivació femenina *la marina* 'zona al llarg de la costa', 'país al llarg de mar', ja molt freqüent en Muntaner: «lo senyor rei d'Aragó --- troba que haurà la ciutat de Bona --- e après --- Giger; e con aquestes dues ciutats, qui són en la *marina*, prés d'Alcoll --- haja conquestes, fets compte que totes les ciutats de les *marines* haurà dins poc temps; e --- qui haurà les *marines*, haurà tota Barberia»; «plauria'm fort que'l Sr. Rei d'Aragó --- quatre derassenals ordenàs en les seues *ma-*

rines, qui fossen --- la u a Barcelona e l'altre a València --- a Tortosa --- a Cullera ---», «a Tortosa, a Peníscola e a València e per tota la costera de les *marines*; e en les ciutats --- se faïen ballestes --- a les *marines* trabucs e pedres de ginyes ---»; «preseren vint sirvents, e *marina marina* anaren-se'n per veer la batalla» (§§ 51, 36, 44, 130; Casac. I, 110.18, 81.30, 98.12; iv, 39.9); Aversó (*Torc.*, 290.11); «pres la reyna e l'infant, e fou-los menar a la *marina* per fer-los cremar», *Filla de Contastí* (*NCl*, XLVIII, 87).

Usual en els segles baixos, com en aqueix doc. de Bna., c. 1550: «les quals estaven fora dels murs de la present ciutat a la *marina*, devers lo portal de Sant Daniel» (*Ardits* iv, 413); «la *marina*: ora maris», *DTo*. 1647. Amb aquesta acc. segueix en ús més o menys en tot el domini de la llengua: a Bna. és més usual anomenar *la Marina* la comarca del Maresme, i es diu «als nois els convé més enviar-los a *marina* que a muntanya»; en el P. Val. *marina* s'aplica més o menys a tot el llarg del país, però per excel·lència és la comarca al SE. de l'Aitana, des de Benissa i Teulada per Callosa i la Vila fins a Rellu i Finestrat, entre Alacant i Dénia; i també a Mallorca es parla de *marina* com a distintiu de les franges costeres, almenys les del costat oriental: el distintiu *Can Mas de Marina* localitza aquesta casa per aquella banda dins el gran terme de Manacor.

Però s'hi ha desenrotllat una acc. més limitada i translatícia, que retrobem una mica pertot i més que enlloc a les Illes i Est del Princ., designant una mena de terreny, no sempre molt pròxim a la mar, ni sempre moll, però que ho devia haver estat més o menys, i que per una cosa o l'altra ha esdevingut poc fèrtil i bo més per a caça i pasturatge que per a cap conreu. Es documenta ja d'antic a Mallorca, car si en els dos docs. del S. xv que addueix *AlcM* (§ 3) no es veu segur si és l'acc. anterior o la que ens interessa, però aquesta és clara en tres docs. de 1511 relatiu a Manacor que veig en un llibre de Quadrado: els ciutadans C. M. i fill J. P. adquireixen una possessió d'Armenjol, una *marina* de Citjes i tres rafals de Jaume, un altre hi compra «*marina*, bosque y casa de Juan Crespi», i un altre «posesión y *marina* de Antonio Paretó» (*Forenses i Ciud.*, p. 348); per al mateix lloc *AMAlcover* defineix *marina* f. «mena de pasturatge» (*BDLC* vii, 58); a Estellencs «Sa *Marina* de Ca's tofè» es troba muntanya amunt del poble, per tant lluny de mar (1964), i *AlcM* defineix «garriga, extensió de terra inculca, generalment poblada de mates i arbusts» per a Mall. i Men. en general.

A Menorca «bosc, garriga», Ferrer Ginart (*Rond. de Men.*, 222); Camps Merc. ho explica a la seva manera, sense altre tort que el de ser massa localment condicionada: «a la vora de la mar es tenia una faixa amplíssima sense cultiu de cap casta: tota s'illa estava voltada de bosc espès, milenari, que la servia de murada --- de açò ve que als boscs a Men. se'ls digui *marines*, anque estiguin en mitj de s'Illa» (*Folkl. Men.* II, 85). Verament allà tira cap a 'bosc': «Sa *Marina* de S'Enclusa», prop del 'lloc' d'aquest nom a Ferreries,